

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:
Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Hógörgeteg.

— július 19.

Olyan a mi alkotmányválságunk, mint a lavina. A népszabadság és állami függetlenségnek mélyen gyökerező és magasra törő vágya megindította a küzdelmet, melynek a jogtalan ellenállás tápot adva, egyszerre csak, mint a hegyek tetejéről lerohanó, óriási hógörgeteg jelent meg szemünk előtt. E nagy erőmennyiségnek a tömörülése és eredményekben való megjelenése önbizalommal töltötte el a magyar nemzetet s bizonyára aggodással és félelemmel az ősi, szövetséges ellenséget. Az aggodalom és félelem csak fokozódhatott a továbbiak folyamán, de azért az ellenállás még most sem szűnt meg. Mert hisz az ellenség — természetesen — a győzelem reményével áthatva, meghátrálni s erejének eddigi látszólagos nagyságáról lemondani nem akar. Annyira uralkodik ez a szempont a bécsi, különösen a katonai körök gondolkodásán, hogy nem látják be viselkedésük eszélytelen és politikailag okatlan voltát.

Nem látják be ugyanis azt, hogy miként a válság eddigi menete és fejlődése mutatja, a magyar nemzeti követelések nemcsak erősödnek, folyton bangosabbak lesznek, hanem okosodnak is.

A nemzeti erők tömörülésével és ennek folytán súlyosodásával együtt jár a nagyobb munkabírás, a magyar nemzetben pedig nem hiányzik ahhoz való elszántság, hogy nemzeti feladatait és törekvéseit, a mennyit csak ereje megbir, mind megoldja és kiküzdje, valóra váltsa. Már pedig minél tovább tart az ellenállás, a magyar nemzet annál inkább egybe forr, aminek megfelelően az országos nemzeti erők összetömörülnek és ennek eredményeként hatványozott mértékben erősödnek, a követelések pedig párhuzamosan sokasodnak.

Ha a szövetkezett ellenzék programját ma a királyi hatalom elfogadná és azután annak teljes mértékben való végrehajtása elé akadály nem gördítették, ez jó időre biztosítaná Ausztria és Magyarország békéjét. Amde az ellenállás, a merev tagadás folytonos, ami ismét más irányba fordítja a figyelmet, tápot adva egy újabb törekvésnek, melynek megerősödésével már az új többség programja is kevés lesz.

... A törekvés még csak csirájában van. De a bécsi viselkedés jóvoltából biztosan hatalmas áramlattá fog növekedni.

Az új többség programja lényegileg: a paritás, az egyenjogúság Ausztria és hazánk közt.

De ennek elérése nem elég. — A nemzetnek nemcsak Ausztriával való szövetkezésnek, üvegházi növényként való folytonos ápolása a feladata és végcélja.

A nemzetnek s így a magyarnak is, műveltségét fejlesztenie, a nemzeti erőket az állam s a nagy egész emberiség javára kihasználni, eredményekben és alkotásokban értékesíteni kell. Magyarországnak tehát önálló nemzeti céljai is vannak kijelölve. Ugyde ezek a célok akadályokra fognak találni az Ausztriával való szövetségben, épen mert nemzetiek.

Már most, ha küzdelemre kerül a sor, a királyi hatalom mint eddig, úgy a mai kormány mellett ezután is mindig erősebb lesz. Pedig nemcsak a fentebbi eszmemenetből folyóan, hanem a mai kor szelleme szerint is, a nemzeti műveltség fejlődésének idején, a nemzet hatalmának kell nagyobbak lennie, miként az az európai államokban már ez idő szerint is a természetes fejlődés eredményeként konstatálható.

Amde mi elmaradtunk a korszaklemtől, mert alkotmányunkkal nem követjük azt nyomon.

A királyi hatalom minden téren annyira belenyulik a nemzeti jogok közé, hogy ezek teljesen semmiékké tehetők.

Alkotmányunknak két alap-biztosítéka van. A parlament s a törvényhatóságok önrendelkezése s ez utóbbi keretében a nemzeti ellenállás fegyvere.

A parlament királyi jog szerint bármikor elnapolható és felosztható. Ennek a jognak a költségvetésre való tekintettel eddig csak egy korlátja volt, azt is, mint biztosítékot, valójából kiforgatták és ezzel megint csak a királyi hatalom gyarapodott.

Azonkívül a parlament akarata csak királyi hozzájárulás, szentesítés esetén érvényes.

A törvényhatóság önrendelkezése pedig, bár törvény ellenére, de tényleg felfüggeszhető.

Vannak tehát a nemzetnek jogai, van fegyvere a nemzeti fejlődés védel-

mére, de a jogokat a királyi hatalom bármikor hatástalanná teheti, kezéből a fegyvert akármikor kiveheti.

Ha a korszakkal haladni, az európai általános viszonyokhoz alkalmazkodni akarunk, hogy a nemzetek nagy versenyében megállhassuk helyünket és el ne seperjenek a saját elavult intézményeink, akkor alkotmányunkon a nemzeti erők hatalmának javára változtatnunk kell. El fog jönni az alkotmányjavítás szükségének érzete és ez érzetnek törekvéssé, nemzeti feladattá való fejlődése.

Hogy ez az időpont minél előbb beálljon, arra nézve a bécsi ellenállás mindent megtesz, de ha majd ezt az ellenállást elsöpri az önmaga által gondosan táplált hógörgeteg, bizonyosan még akkor sem fogja belátni, hogy léte a bátorságnak szüleménye.

Politikai hírek.

— **A nagy válság.** A szövetkezett ellenzék vezérő bizottsága által kiküldött két albizottsága tegnap végezte a reá bízott feladatot. Az egyik bizottság — Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf és Polónyi Géza — mint értesülünk, olyan határozati javaslatot szövegezett meg, amelyben általános vonásokban válaszol a Fejérváry-féle körrendeletre. Különösen arra a pontra tértek ki részletesen, amely a törvényhatósági határozatok megsemmisítésére vonatkozik. A határozati javaslat szerzője Apponyi Albert gróf, aki tegnap délelőtt Andrássy gróf palotájában találkozott Andrássy Gyulával és Polónyi Gézával s felolvasta nekik az általa megszövegezett határozati javaslatot. Különös súlyt helyezett arra, hogy eloszlasson minden olyan feltevést, amely leszerelésről szól. A másik bizottság határozatát még az éjszaka folyamán Polónyi Géza fogalmazta meg. Ebben már részletes irányítást adnak a passzív rezisztencia folytatására. Késő este jelenti tudósítónk, hogy vezérő bizottság megtartott ülésén elfogadta az albizottságok által kidolgozott nyilatkozatot. A nyilatkozat azt magyarázza, hogy az alkotmány szerint mi az alkotmányos kormány alapja. Ezután rátér a nyilatkozat a miniszterelnöki körrendelet minden egyes kitételére. Jelzi azokat az intézkedéseket, a melyeket a törvényhatóságok megtesznek, ha a kormány esetleg megsemmisítené az alkotmány védő határozatokat.

— **Pótválasztás Liptószentmiklóson.** A pánszlávok nagytöbbségben Liptószentmiklóson tegnap volt a képviselőválasztás, a mikor is Lányi Bertalan igazságügy miniszter

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-kocsi.

és Stodola Emil dr. nemzetiségi párti jelölt kapták a legtöbbszavazatot. Minthogy a két jelöltnek abszolút többsége nem volt, pótválasztás lesz a két jelölt között. Természetesen erre nem számított a darabant miniszterium igazságügyi tárcsa ügyvivője, mert Liptószentmiklósról utazott, hogy személyesen vegye át a mandátumot. Azonban nagy csalódással tért vissza a fővárosba.

A béke felé.

— A kőműves sztrájk megoldása. —

— július 19.

Talán mégis sikerülni fog a hetek óta tartó kőművesek bérharcát megoldani. Annyi meddő kísérlet után hosszas szünet állott be a küzdő felek között. Nem is tárgyaltak az utóbbi időben és semmiféle lépést nem tettek arra nézve, hogy ezt az áldatlan küzdelmet megszüntessék. Végre tegnap a munkaadó debreceni építőmesterek kérvényt intéztek a polgármesterhez, hogy a sztrájk megoldásának kérdését vegye a kezébe.

Kovács József polgármester a munkaadók kérelme folytán ma, szerda délelőtt 10 órára értekezletet hívott össze a város háza nagytermébe. Ezen az értekezleten, úgy az építőmesterek, mint a munkások megbízottai megfogtak jelenni és ismételtel felveszik a béke fonalát. Lehetséges, hogy az értekezleten sikerülni fog a kiélezett ellentéteket elsimitani és ezzel együtt a régen óhajtott békét is helyreállítani.

Az építőmestereknek a polgármesterhez intézett beadványa a következő:

Nagyságos Polgármester ur. Azon jóindulatú érdeklődés, melyet Nagyságod részéről minden a város lakosainak jólétét érdeklő ügyben tapasztalni szerecsénk volt: bátorít fel bennünket arra, hogy nagyságos Polgármester urhoz forduljunk azon kérelmünkkel: sziveskednék hivatali tekintélyének latba vetésével kísérletet tenni arra nézve, hogy azon áldatlan harc, mely hetek óta tétlenségre kárhoztatja úgy a helybeli építő és kőműves mestereket, mint az építő munkások és azokkal rokon foglalkozású nap-számosok és fuvarosok százait: valahára véget érjen. Hogy a munkaadóknak a bérharcban elfoglalt álláspontja megvilá-

gítható, és eljárásunk tárgyilagosan megítélhető legyen: szükségesnek véljük ezen bérmozgalomnak egyes mozzanatait nagyságod előtt feltárni. A munkás szervezetnek az utóbbi években — főképp a múlt évben sajnósan tapasztalt tulkapásai közös védekezésre kényszerítették a munkaadókat, úgy nálunk, mint a fővárosban s az ország összes nagyobb városában. A munkaadóknak ezen szövetezése kizárólag védelmi jellegű volt. Védekeztek azon türethetetlen állapot ellen, hogy a munkások egyes befejezéshez közeledő és sürgős természete építkezést bojkotáljanak, s a munkasítozást felhasználva magasabb bért esikarjanak ki a munkaadótól, holott ugyanazon bérért más munkálattoknál békén dolgoztak tovább; védekeztek a munkás szervezeteknek azon hatalmi törekvése ellen, melylyel azok az ugynevezett „bizalmi férfi” rendszer után a munkaadók legtermészetesebb és törvényesebb intézkedési jogát megsemmisíteni s hova tovább megsemmisíteni igyekeztek. A munkaadók nem éltek vissza azon fegyverrel, melyet szervezkedésük, — összetartásuk kezükbe adott: nem kívánták a szervezkedésükben felismert erőt a munkások elnyomására — a munkabérek leszorítására felhasználni. Midőn a múlt év őszén a munkás mozgalom munka zárlat kimondására kényszerítették a munkaadókat, s midőn a munkások 6 heti meddő küzdelem után kénytelenek voltak feladni a harcot: a munkaadók nem csak, hogy nem éltek vissza a rájuk nézve kedvezőbb alakult helyzettel, hanem egy humanus munka rendnek életbeléptetésével igyekeztek úgy a munkások, mint a munkaadók kölcsönös érdekeit megvédeni, sőt ez év tavaszán, az ezen munka rendben 32 fillérben megállapított minimális órabért saját jó szándokból minden kényszer nélkül 36 fillérre emelték, dacára annak, hogy számos nagyobb vállalataik, melyek még a múlt évben kezdtek meg — a 32 fillér óra bér alapján lettek szállítva és felvállalva. A munkaadók ez önkéntes béremeléssel jogosan remélhették, hogy az ez évi építési idenyt békességben szorgalmas munkával fogják eltölthetni. Sajnos azonban az ellenkezőről kellett meggyőződniök. Hónapokon keresztül hallgatagon türték, hogy a kőműves munkák eddig még soha nem tapasztalt lassúsággal nem végeztek, csak szórónyosan egyes munkálatoknál, hanem tervszerűen az összes folyó építkezéseknél; adatokkal-számításokkal tudják igazolni, hogy munkásaik átlag felényi munkát végeztek ugyanazon idő alatt, mint a megelőző évek-

ben. S midőn mindezek fejében még újabb bér felemelést követeltek munkásaik, lehetett-e azt egyenes tönkre menésük veszedelme nélkül teljesíteniök? Nem akarnak a munkaadók elzárkózni a munkások sorsának javításáról, ha azt saját lét feltételük veszélyeztetése nélkül tehetik. Nem zárkózna el, hogy jövőre vállalandó munkálataiknál hol a bér emelést ők is számításba vehetik, magasabb bért fizessenek munkásaiknak, de csak a tényleg teljesített munká után s annak kellő biztosítása mellett, hogy ha már ők kötelezik magukat egy minimális munka bér fizetésére. Ennek csak egy teljesen biztos és egyszerű megoldási módja van: az accord munkák vissza állítása. A munkaadó mindig a teljesítendő munka tömegének kiszámításával köbméterenként illetve négyzetméterenként vállalja fel az építkezéseket; misem volna természetesebb minthogy ő is köbméterenként, illetőleg négyzetméterenként fizesse a munkásai által teljesített munkát. Mert így míg egyfelől biztosított nyer arra nézve, hogy csak a tényleg teljesített munkákat fizeti meg, s számításai reális alapon nyugosznak: másfelől alkalmat nyújt az igyekvő szorgalmas munkásoknak arra, hogy szorgalmasabb és ügyesebb munkáikkal megfelelő s a rendnél sokkal magasabb napibért érdemeljenek ki. Ha a munkaadók az accord munkák újra életbe léptetésével biztosítékot nyernének arra nézve, hogy az általuk fizetett munkabér ellenértékét a tényleg teljesített munkák bérét 30 esetleg 40 százalékkal megemeljék, s ezzel kézzel fogható bizonyítékát adják annak, hogy a munkások sorsának tőlük kitelhető javítását szívükön viselik, s a munkásoknak a minimális órabért megemelését célzó mozgalmaik nem kapzsiságból és szűkkeblésükből állanak ellent hanem, mivel a legkézzel foghatóbb szomorú bizonyítékaik vannak arra nézve, hogy az eddig fizetett munkabér ellenértékét sem kapják meg a tervszerűen megállított munkával, s így egész existenciájukat gyökerében látják megtámadva — s végveszélylyel fenyegetve. Jól ismerik a munkaadók azon okokat, melyek a munkásoknál az accord munkák iránti ellenszenvet, utóbbi időben pedig a napszám munkáknál tapasztalt tervszerű lassúságot elő idézték. Közkezen forognak azon szociális röpiratok, melyek a munkást arra oktadják ki, hogy lehető legtöbb munkást kell kenyer keresetűz juttatni s ezt úgy lehet legkönnyebben elérni, ha egyfelől a napi munka idő kevesbitésével — másfelől a munka tervszerű lassítá-

Kérdés.

— Heine. —

És lefogom a két szemét

És csókolom az ajkát.

És szól:

— A csóknál a szemet

Lehunyvva miért tartják?

És folyton folyvást így kérdez:

Az angyalom, a lelkem —

— Mondd, miért csukod le a szemed,

Hogyha megcsókolysz engem?

Én nem szólok, hogy a szemet

Behunyvva miért tartják,

Csak lefogom a két szemét

És csókolom az ajkát!

Balassa Sándor.

Dráma a tengeren.

(Leon Kanrof.)

Jól sejtém, hogy a férj gyanit valamit. Meg is mondtam ezt Rudolfnak, mikor este künn sétáltunk a tengerparton és kéjjel szívtuk cigarettjeinket.

— Sosthéne — szoltam hozzá, a hölgynek ugyanis mini Rudolf mutatkozott be, de Sosthéneket hívták s tudtam, hogy bosszszantja, ha így szoltják — Sosthéne, a gróf mindent tud!

— De barátom, biztosítalak róla, hogy éppen semmi . . .

— Hadd el kérlek! Tegnap a kaszinóban a harmadik ablakfülkében így szolt hozzád a grófnő: „Nos, ha tudni akarja, ön tesz nekem!”

— Ej, ez igaz de honnan tudod . . .

— Mőgöttem állottam; de én mőgöttem is volt valaki . . . ése az a valaki agróf volt.

— Ej, az őrdögbe is . . . — pattant fel Rudolf.

Kettős okom volt rá, hogy Rudolfot figyelmeztettem; az első, mert barátom vala és mert mindig némelyes gyönyört okoz, ha barátunk szerencsájének mézes kenyerére némi mustárt kenhetünk. A második, mert mint barátját párbaj esetén bizonyára segédjeül választ, mi a kellemetlenségnek egész sorát zudította volna a nyakamba.

Másnap Eloy grófn a bosszuságnak semmi nyoma sem látszott; állandóan mosolygott és kiállhatatlanul szeretetreméltó volt. Gondoltam magamban: ez nem természetes dolog, hiszen bosszura kell szomjuhozni. Sajnos, néhány apró, kiismerését célzó taktikai fogásom a gróf egykedvűségén hajótörést szenvedtem.

A grófnő pedig úgy látszott, hogy már nem is tud meglenni Rudolf nélkül. Magával hurcolt bennünket férje minden kirándulására. En is velök voltam mindig, mert Rudolfot intó szavam óta halálfelelem gyötörte s nem engedte, hogy egy percre is elhagyjam.

Egy napon, mikor künn a kaszinó ter-

raszán ittuk kávékat, egyszerre vidám nevetéssel tartanak felénk a gróf és a grófnő.

— Igen, igen! — mondá a grófnő — elragadó lesz!

— Kérdezd meg Rudolf urtól, hogy velünk tart-e?

— Kirándulás? — Kérdé Rudolf. — Kész vagyok rá!

— Én nélkülözhetetlenségem tudatában tőditám!

— Készek vagyunk rá.

— Akkor hát induljunk! — szolt a kicsibolondos grófnő ée nekikerekedtünk; nem is tudva, hogy hova.

Beültünk egy kocsiba! Helyes gondoltam magamban, tehát sétatölcsizást teszünk a környéken. Egy óra mulva kiszállottunk valami kikötőhöz hasonló helyen. Csuf, piszkos egy fészek volt. Mindenfelé rosszul öltözött emberek Mindenütt halszag. Gondoltam: no hiszen különös sétat helyet választottak.

A gróf néhány halk szót sugótt a kocsisnak, ki erre eltávozott; aztán egy sárga vitorlavászonba öltözött emberrel állott szoba, kinek nadrágján csak egy dobzódtak a folatok, füleiben pedig gyűrűk diszelegtek. A gróf egy kétárbocos vitorlás „Urche Noab” szerű járműre mutatva, odaszólt hozzánk:

— Uraim, egy kicsit hajóházunk. A grófnő majd lesz szives a vezető szerepét vállalni.

A grófnő kacagva lépett fel a hácsóra.

szával oda kényszerítik a munkaadót, hogy azon munka elvégzésére kétszer annyi munkást legyen kénytelen alkalmazni, mint azelőtt — anélkül azonban, hogy a munkabér a megkevesbitett munka arányában kisebbbitnék — ellenkezőleg az még emeltessék. Feltehetőleg talán bizonyítani, hogy ezen tév eszmék az egyes iparágaknak teljes tönkretevésére s egy általános gazdasági ezülésre vezetnének. Ezekben kívántuk röviden vázolni helyzetünket, s úgy nagyságos polgármester ur — mint az ügyünk iránt érdeklődő nagy közönség előtt nyugodt lelki ismerettel mondhatjuk, hogy mi sem e mostani áldatlan harcok előidézői sem pedig a békés kibontakozásnak meggátolói nem vagyunk; de meggátolják azt azok, a kik a békés munkásokat lelkiismeretlenül bele vitték a harcba, s most tekintélyüket s pozitívjukat féltik attól, hogy mint a mult év őszén most ismét eredmény nélkül lesznek kénytelenek feladni mind e két félre nézve súlyos áldozatokkal járó harcot. Ismételtén kérjük nagyságos polgármester urat, kegyeskedjék kíséreltet tenni arra nézve, hogy pártatlan állásnak s hivatali tekintélyének latba vetésével ez áldatlan harcot megszüntesse s mindenek felett pedig a polgárok legszentebb jogának az egyéni szabadságnak megvédésére a dolgozni akaró békés munkásoknak a durva erőszaktól való megoltalmazására összes hivatali hatalmát érvényesíteni. Debrecen, 1905. július 15.

Tennis verseny a Sporttéren.

— július 19.

A Debreceni Torna-Egyesület a nagyerdői sporttéren lévő Tennispályán f. évi aug. hó 10 től kezdve folytatólag naponta d. u. órától 7 óráig, méltóságos Domahidy Elemér Elmér főispán ur védnöksége alatt jótékonykéll „Tennis versenyt” rendez.

Ezen versenyeken részt vehetnek a „Debreceni Torna Egyesület” a 39. gy. ezred tiszti tennis társaság és a honvéd tisztek Lawn tennis körének tagjain kívül az összes társaságok és társaságok tagjai, valamint oly egyes tennis kedvelők, akik a versenyben való részvételre az egyesület részéről meghívottak. Meghívókra igényt tartók felkéretnek legkésőbb f. hó 30 ig Lasz gallner Kálmán egyesületi ügyvivő elnökhöz fordulni. A labdákat az egyesület szolgál-

tatja, labdaverővel azonban minden versenyző maga tartozik gondoskodni. Versenyezni csak sarok nélküli cipőben szabad.

A versenyzők 3 félek. 1. Férfi egyes verseny. 2. Férfi és női vegyes páros verseny. 3. Férfi páros verseny. Mindhárom versenyben 2 két veszített verseny a további versenyzésből kizár. Két ellenfél közötti versenyzés 2 játszmából (Set) áll. A versenyzésnél az angol Lawn tennis szövetség szabályai alapján ezen verseny részére összeállított külön versenyszabályok mérveadók. Ezen szabályok az ügyvivő elnöknel kaphatók. *Díjjak:* Minden egyes versenyben két tiszteletdíj kerül kiosztás alá.

Tét: A tét minden egyes versenyző részére minden egyes versenyszámban külön 5 korona.

Nevezés: Nevezési határidő f. évi aug. hó 2 án déli 12 óra.

Utólagos nevezések csak az esetben érvényesek, ha az összes versenyzők a verseny megkezdése előtt azt elfogadják. A nevezés a tét melléklésével csakis kizárólag pótlópénz utalvánnyal történhet. A nevezések Lasz gallner Kálmán egyll. ügyvivő elnök ur címére: Debrecen, Tisza-palota, 1. emelet, 7. sz. ajtó küldendő.

A nevezésnek tartalmaznia kell: 1. A versenyző vezeték és keresztnévét. 2. Polgári állását. 3. Pontos lakcímét. 4. A verseny megnevezését, amelyre nevez. 5. Azon egyület vagy tennistársaság nevét, amelynek az illető tagja. 7. A tétnek megfelelő összegét. *Belépti díj nincsen.* Együleti alapító, pártoló és működő tagok a mult év második feléről szóló tagsági-díj nyugta elmutatása mellett a sportteret a versenyek alatt is úgy mint más napokon is használhatják. Nem egyület tagok a versenyek ideje alatt a sportteret csak a szokásos tránning jegy megváltása mellett látogathatják, mely jegy előre az ügyvivő elnöknel, vagy a verseny napokon a sporttéren a napi biztos urnál váltható.

Egy tránning jegy ára egy napra 1 korona, a versenyek egész idejére előre váltva

4 korona. A tránning-jegyekből esetleg befolyó összeg 20 százaléka a Debreceni menő egyesület javára esik.

Lasz gallner Kálmán
egyll. ügyvivő elnök.
Dr. Polgár Ferencz
egyll. titkár.

A százalék.

— július 19.

Valamelyik középkori csatatérről szólva, Heine meghajtja zászlóját az emberiség előtt, mely, mikor harcra indul, legnagyobb ellenességét, a halált nézi le. Igaza van Heine-nak a középkori csatatérről nézve is, de mennyivel inkább igaza van a modern harcot s a békés modern élet sokféle megnyilatkozásait véve tekintetbe.

A kinek a tizenötödik században erős páncéla, jó acélú kardja, némi izomereje volt az csaknem bizonyos lehetett benne, hogy épp bórrel, vagy kisebb sértüléssel gázol ki a csatából. Egyáltalán azok az ütközetek, melyekről a történettudás folyamán, mint borzalmasan véresekről szokás megemlékezni csak vitézi tornák a mai ütközetekhez képest. A seregeknek alig tiz-tizenöt per centje veszett oda a küzdelemben.

És ma?

A százalék szörnyen megnövekedett, s aztán a személyes jó tulajdonságok is keveset érők. A golyó vak, a százalék pusztít.

De ez a borzalmasan rideg százalék nemcsak a háborubau érvényesül Békességes életpályák vannak, a hol biztossággal várja az embert a pusztulás. — Nem szólunk az agyával munkálkodó emberiségről, melynek hatalmas per centje idő előtt megy tönkre. Ez elesélt téma.

De sportjaink például per centualiter követelik meg a maguk áldozatait. Mindamelllett ki mondaná:

— Nem ülök lóra, kerékpárra, vasutra, nem megyek automobilon, mert hátha én leszek a százalék.

És ott van a legnagyobb százaléku haldóság: az új találmányok és tökéletesítésük körül. A léghajósok és repülőgépekkel próbálkozóknak nagy, statisztikailag megállapított része adja életét az eszméért. De még sincs szó arról, hogy a kísérletek száma megeskennék, sőt inkább növekszik és növekszik vele a gyilkos százalék is.

Háborzongatóan érdekes a tengeralatti hajók története, mely most játszódik le sze-

— Sosthène — szóltam Rudolfhoz — felmégy?

— Miért ne? Még sohasem láttam közelről halászbárkát; határozottan érdekes.

És felmászott; szintén felvettem magam a magasba, sőt még hozzá oly rugékonnyan, hogy a nadrágom elszakadt. Szerencsémre csak a gróf volt mögöttem.

Végre fönn voltunk a fedélzeten. Minden pillanatban megbotlottam, mert az átkozott masina nem szűnt meg himbálódzni. A kalapom minden pillanatban fennakadt a minden irányban kifeszített köteleken, mik valószínűleg ruhaszártásra szolgáltak.

Majd azt indítványozta a gróf, hogy tekintsük meg a kabinokat és levezetett bennünket valami sötét oduba, hol a fedélzet kalapomat teljesen lelapította. Aztán elkezdte magyarázni, hogy itt esznek a hajósok és hogy ezekben a kutyaházakhoz hasonló lyukakban alszanak a matracot helyettesítő szalmán.

A kis bolondos grófnő egész idő alatt kacagott s a hajónak minden hevesebb ingására belesimpaszkodott Rudolfba, ki látványlag a dolgot szintén nagyon komikusnak találta.

Nem tudtam tovább tűrni lent a szörnyű állapotot, azzal az indítvánnyal állottam elő tehát, hogy menjünk fel a fedélzetre.

— Helyes — mondá a gróf — Menjünk fel és élvezzük a kilátást.

Mikor a fedélzetre értünk, elkiáltottam magamat; de még hogy. Kinn voltunk a

nyílt tengeren. A hajó körül mindenütt víz és a kikötő legalább is ötszáz méternyi távolságban volt. És egyre jobban tűnődzett el szemünk elől . . .

A grófnő mosolyogva adta tudunkra, hogy az angol partra hajózunk s hogy előreláthatólag két vagy három napot töltünk a tengeren. Erre az arcom egyszerre zöldes színben kezdett játszani; soha a csónakázást nem tudtam elviselni, szóval önkéntesnek . . .

— Nem tart tőle grófnő, hogy kényelmetlenséget szerez magának? — mondtam.

— Oh nem, — válaszolt — férjemenl minden évben megtesszük ezt az utat. Egy pillantást vettem Rudolfra; olivzöld volt.

Gondoltam magamban, hiszen elvégre az ég derült, hátha majd csak megy a dolog és nagy igyekezettel kezdtem minden iránt érdeklődni. De minél tovább tartott, annál rosszabbul ment. Valami oly epesztő honvágy vett rajtam erőt, mint soha annak előtte. Odamentem egy matrózhoz s megkérdeztem tőle, hogy nem tehetnének-e ki engem a legközelebbi lakott helyen?

Érthetlen, zagyva hangtömeg volt a válasza.

Egy másikhoz fordulok — ugyanaz a volapük. Mind megennyi bregtagne volt!

Most már értettem mindent: a gróf bosszút állt. Jól tudva ezt, hogy feleségének erős gyomra van, s hogy Rudolfot ezt éppen nem lehet mondani, magával vitte hát két három napra a tengerre, hogy a nevet-

ségesség által tegye tönkre És ebbe a darázs-fészekbe dugtam én az orromat!

Inogva mentem Rudolf felé, ki szórakozottan beszélgetett a grófnővel. Tudtára akartam adni a fölfedezésemet, — de a ki merültség annyira zavarttá tett, hogy csak éppen annyi időm volt, hogy kihajoljak a korláton és elkezdtem nagy érdeklődéssel nézni a sós vizet. Rudolf szintén előrehajlik: kíváncsi volt rá, hogy mit is csinálók én . . .

Szóval ő is . . . Ez még egy kissé vigasztalt! A grófnő először semmitmondó arcot vágott, aztán elkezdett kacagni és kacagott szíve mélyéből . . .

Ettől a perctől fogva régi, megszokott kényelmünknek teljesen vége volt.

Leicipeltek bennünket a kutyaházakba és ott mint csomagokat hánytak-vetettek bennünket ide-oda. Harom napig nem ettünk semmit.

Mikor kikötöttünk, ugyancsak csutul álltunk, különösen Rudolf. Ilyen állapotban kellett visszatérnünk a szállóba. Azt hittem, hogy belehalok. Mihelyt jártányi erőre kaptam, összehajoltam a podgyászom és elutaztam. Rudolf már ekkor visszatért volt Párisba.

Mikor a pályaudvarra hajtottam, találkoztam a grófnővel és grófnővel. A selma elkacagta magát s örökös mosolyával üdvözölt, aki most még gunyosabbnak tűnt föl előttem, mint valaha.

Kár, hogy Rudolf nem látta! Kívántam volna neki is.

münk előtt. A százalék, ismét a százalék! Noha a szerencsétlenségek közül sokat titokban tartanak, mégis bizonyos, hogy a furesa kis naszádoknak egyelőre csaknem a tizedrésze a tengerfenéken végzi be pályafutását és emberei a vízben nyomorultul odafuladnak.

De azért nincs hiány jelentkezőkben, a kik hajlandók e kísérleti hajókra szállni és életük kockáztatásával előbbre vinni az emberiség egyetemes ügyét. Pedig, mint a Farfadet esetében, még ez a fulladásos halál is keservesen komplikálódhat. Ime: a Farfadet emberei csaknem egy hétig agonizáltak, az egész világ érdeklődése mellett, s a végén a százalék megölte őket.

Bizony, hasztalan beszélnek a multba visszasóhajtozók. Az ember egyre fejlődik, jobb, értékesebb, bátrabb lesz és mind kevésbé retteg örök legyőzöttségétől, a haláltól.

A százalék bizonyítja.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— július 19.

Tisza István folytatja cikksorozatát. Mind arra buzdítja Bécsét, hogy a nemzet jogos követeléseit utasítja vissza.

Saját politikai jellemének, cselekedetének, irka-firkájának micsoda értéket fog tulajdonítani, ha — a mi elmaradhatlan — a király mégis csak enged és a nemzeti követelések teljesülnek.

Erre gondoljon néha-napján a bihari Mehisztó, a geszti kődobáló kíséretet!

*

Lányi miniszter ur elérte, hogy Liptó-Szent Miklóson nemzetiségi jelöltet választanak a pótválasztáson.

Ehhez a pótválasztáshoz aztán semmi köze a nemzetnek. Most már a nemzetiségek küzdenek a nemzetietlenséggel. Akárhogy szidják egymást, igazat adunk mindkettőnek. Sőt!

*

A Nyiri miniszter választásának vizsgálata elrémít bennünket. Még az ugynevezett értelmiség is hemzseg oly emberektől, akit egy adag gulyásért és egy kis utiköltéséért árulták a szavazatukat. Nehéz ily viszonyok közt nemzeti ellenállást szervezni. Ámbár lehet, hogy a jók eddig hallgattak és a rosszak lármáztak. A jók kerülnek most felszínre, a rosszak pedig vakondok odvaikba bujnak el.

NAPI HIREK.

Pihenés.

— július 19.

Egy olvasónk írja: A szabadság után való vágyakozás eredendő és — tegyük hozzá — legbecesebb tulajdonsága az emberiségnek. Szabadság után sóhajt az elnyomott nép, melyet zsarnok uralma fűz rabszolgaságba s szabadság után esd az egyes ember, aki hivatali jármok rabságába hajtotta fejét a mindennapi kenyérért. Az önkéntes rabszolgák ez esdeklése azonban — sajnos — a legtöbb szór jámbor óhaj marad. Hiszen igaz, a hivatalokban szoktak adni nyul farknyi szabadságot, az államhivatalokban pedig annyira, amennyire szabályozva is volna a szabadságidő kérdése, de a magáncégeknél, továbbá a legkülönfélébb foglalkozási ágak sok intelligens embert foglalkoztató műhelyeiben, irodáiban a szabadságidő kérdése még csak nem is irott malaszt, hanem főnöki kegy, melyet ritkán gyakorolnak, vagy éppen csak akkor, midőn már a jámbor alkalmazott már leesik a lábáról. Ilyenkor a kórházban, vagy beteg szobájában élvezzi a szabadságot, melyhez különben nem képes hozzájutni.

Pedig a legfőbb ideje annak a megismerésére és annak nyilvánítása, hogy a sza-

badságidő a munkálkodó embereknek legtermészetesebb joga. Körülbelül olyan joga, mint a napfény, a levegő élvezése, mert hiszen világos, hogy a dolgozó embernek a szabadságidő az egészsége épségben tartásához, vagyis időelőtti elpusztulás megakadályozásához föltétlenül szükséges.

A szabadságidő nálunk uri passzió, melyet nem akarnak megengedni az alkalmazottaknak. Pedig amily szép és nemes a munka, annyira nemtelen az élet legfőbb örömeinek a szabadságnak semmibe vevése s az állaias rabszolgaságba való lesüllyedés. A jól végzett munkaidő után következő szabadság nem hanyatlás, hanem az élet egyik legszebb élvezete és a testi s szellemi egyensúly helyreállításának legszükségesebb eszköze. Megfelelő szabadság időre tehát évenként minden embernek szüksége van. Mert a folytonos munkával való visszaélés kegyetlenül megbosszulja magát. Mindig mélyseges szájalom fog el, ha agyondolgozott, kimerült, s ennek folytán elfásult embereket látok. S lázadzik bennem a keserűség, hogy ezek az emberek a rövidlátó társadalom áldozatai; — igenis, a társadalomnak kellene kivívni az emberek igazi jogait, melyek között a rendszeres szabadságidő nem is az utolsó. Így nyáron az előkelő fürdőhelyek megtelnek gazdag emberekkel. Kedvesebb és hasznosabb dolog lenne, ha nem is a fürdő, hanem a falu telnek meg üdülő, nyaraló, szabadságot élvező emberekkel, a kiknek az élet ugyanis csupa küzdés, csupa munka csupa szenvedés, — és az a zavartalan szabadság — egy esztendőben egyszer — ugy ékesitené föl ezeket a szürke öleteket, mint a kopár talajt egy szál gyönyörű rózsa.

Debreceni pereg.

— július 19.

Emlékezzünk régiekről... Néhány, nem rég még közöttünk járt-kelt régi emberről. Érdekes emlékek vannak. Kár lenne feledésbe menniök.

Ne feledkezzünk meg szegény Jóna Dániel bátyánkról. Neki is voltak érdekes emlékei. Sokszor elmondta, hogy ült ő egy izben szemközt az akkor még fiatal I. Ferenc József királlyal. — Szemközt bizony, még pedig a budai királyi lakban, a sima padlón...

Lakatos legény volt akkoriban Dani bátyánk. Mert akkor még legényekből lettek a mesterek.

Az 50 es években történt. Valami lakatosmunka akadt a király házában. Végezésére legügyesebb legényét, Jónát küldte fel a mestere. — Jóna fölment, dolgozott szorgalmasan.

Egyszer csak nyílik az ajtó és belép a király.

Valami csengettyűt akart megrántani. Hanem annak a vízszintesen kiálló fogójának is baja volt. A király rántására kijött a fogó, a felséges ur pedig elcsuszott és szépen lecsücsült a földre.

Jóna odaszaladt, karját nyújtotta királyának. De nagy zavarában maga sem állt meg a tükör simaságu padlón és szintén lecsücsült.

— Semmi, semmi! Hallgassa, hallgassa! — szólt a Felsőes ur.

Ezzel aranyat adott segítőjének és eltűnt a teremből.

Föltényi bátyánk még egy-két évvel ezelőtt is olyan legény volt, hogy a Nagytemplom előtt felugrott a lassított, de mégis elég gyors tempóban haladó kisvasutra.

— Ej, ej, Föltényi bácsi — szólt félig tréfásan az ellenőr — ezt nem szabad tenni! Feljűk és feljelentjük!

— Ugyan jelentsenek fel! felelt az öreg is. Legalább belejövök az újságokba, hogy tudják meg a menyecskék, hogy 83 éves koromban is fel tudok ugrani a robogó vonatra!...

— **Kossuth Ferenc elutazása.** Budapestről táviratozza tudósítónk, hogy Kossuth Ferenc ma, szerdán több heti tartózkodásra Herkulesfürdőre utazik. — Addig a vezérlő bizottság nem tart ülést, kivéve, ha a kormány újabb törvénysértést követne el. Ez esetben Kossuth ismét visszaérkezik a fővárosba.

— **A vármegye és a póttartalekosok.** Hajdúvármegye rendkívüli közgyűlése tudvalevőleg azt a határozatot hozta e hó 10-én, hogy a Fejérváry kormányának bizalmatlanságot szavaz és nem támogatja. A törvényhatóság utasította a tisztviselőit, hogy a kormány rendeleteit ne hajtsa végre és semmiféle intézkedéshez segédkezet ne nyújtson. Mindenek dacára Hajdúvármegye a póttartalekosok behívóját kézbesíteti. A kiegészítő parancsnokság tegnap egész sereg behívót küldött a megyéhez, a melyeket az alispán a főszolgabíráknak osztott ki. E ténnyel szemben egyelőre annyit jegyzünk meg, hogy Hajdúvármegye köztörvényhatóságának határozatával s Domahidy Elemér főispánnak általános elismerést nyert nyilatkozataival ellenkezik. — E helyütt említjük meg, hogy a félhivatalos Bud. Tud. a következő cáfolatot írja: Egy napilapban ma az a közlemény látott napvilágot, hogy az államvasutak debreceni üzletvezetőségének gyűjtő-pénzárából e hó 14-én 40.000 koronát szállítottak a közös hadsereg 39. gyalogezredének pénztárába. Mint illetékes helyről jelentik, ez a hír teljesen alaptalan, az államvasutak gyűjtő-pénztárai semmiféle elszámolási viszonyban sem állanak a katonai hatóságokkal.

— A király nyári pogramma. A

király az idén a szokottnál tovább fog Ischlben tartózkodni. A király augusztus 26 ig, tehát a rendesnél tíz nappal tovább marad Ischlben és akkor onnan, anélkül, hogy előbb Bécsbe menne, egyenesen a déltiroli hadgyakorlatokra utazik, melyek augusztus 30 ig tartanak. Augusztus 31-én a király Schönbrunnba megy és onnan szeptember 3-án Dél-Csehországba utazik, hogy részt vegyen az ott megtartandó hadgyakorlatokon. Dél-Csehországban a király szeptember 7 éig marad. Szeptember közepére várják Bécsbe a spanyol királyt, aki anyja kíséretében érkezik Bécsbe. Alfonz király a Burghan, anyja pedig fivérének, Frigyes főhercegnek palotájában fog lakni.

— A debreceni mentőegyesület

Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy a debreceni mentőegyesület ügyében összeült a huszonötös bizottság és tárgyalás alá vette az alapszabály tervezetét. A mentő egyesület ügye ezzel nagy lépést tett a megvalósítás felé. Most mint értesülünk, a bizottság kibocsátja a taggyűjtő íveket és városszerte megkezdí az alakulás szervezését. Tudvalevő, hogy az alapszabályok szerint az egyesületnek alapító, pártoló és rendes vagyis működő tagjai lehetnek. Az előkészítő bizottság a helybeli nőegyleteket is fel fogja kérni a taggyűjtésre. Nem érdektelen megemlíteni, hogy az egyesületnek eddig mintegy 18 ezer korona vagyona van, ami az Ármós alapítványból, a virágkocsi korzóból, adományokból és az Angelotti mulató estélyéből telt ki. A mentő egyesület huszonötös bizottsága, mely a megalakulás nehéz munkáját végzi, a következő tagokból áll: Elnök Körner Adolf tanácsnok. Alelnökök Tolnay Akos és Komlóssy Arthur. Tagok Sesztina Jenő, dr. Irinyi István, Bosznay István, Áron Jenő, Szunyoghy Sándor, Vinnay József, Csath Sándor, Berger Mór, Tóth Béla, Zelinger Ede, Szávay Gyula, Szentkirályi Tivadar, Jánossy Zoltán, K. Tóth Kálmán, dr. Wolafka Nándor, dr. Mariska György, Miskolcay Lajos, Szabó Sándor, Jeney Miklós és Lőkövits Arthur. Az eddigiekből itélve Debrecen város közönsége százszoros szeretettel veszi pártfogásába e nagy emberbaráti célokat szolgáló egyesület megalakításának eszméjét és a kezdeményezőik fáradságos mun-

száját azzal fogja megjutalmazni, hogy tag-ságával erkölcsileg és anyagilag fogja elősegíteni az egyesület gyors megvalósulását.

— A külföldiek Magyarországon.

A külföldieknek a magyar korona országai területén való lakhatásáról szóló 1903. évi V. t. c., valamint a határrendőrségről szóló 1903. évi VIII. t. c. végrehajtására vonatkozó rendeletek elkészülvén, a m. kir. belügy-miniszter a jelzett törvényeket nielőbb életbe léptetni óhajtja és azért a törvények végrehajtása iránt teendő előzetes intézkedések megtétele végett Sélley Sándor dr. belügy-miniszteri tanácsost a határszéli vármegyékbe kiküldötte.

— **Félnek az újságoktól.** Egy magyar tengerészkatona járt a minap Debrecenben. Rövid szabadságot kapott s már vissza is utazott hajójának mostani állomáshelyére, Athénba. Ez a katona mesélte, hogy a görög vizeken horgonyzó hajó legénysége 97 példányban járatta egyik budapesti lapot. Mióta azonban a politikai válság kitört, a hajó kapitánya eltiltotta a legénységet az újságolvasástól s így lapot nem szabad a hajóra vinni. Ez is az idők jele.

— Egy bankhivatalnok öngyilkossága.

A szerelem de nagyon sok embernek volt már megrontója. — Szinte annyira közönséges dolog ma már, ha valaki e miatt válik meg az életétől, hogy mialatt az ember értesül a szerencsétlenségről, már is napirendre tér fölötte. — De öngyilkosok mindig lesznek s az életuntségnek óh, még hány esetben lesz rugója a szerelem? Tegnap éjjel Debrecenben öngyilkosságot követett el egy köztisztviselő álló család tagja. A halál újkéntese Hanke Zoltán, az első debreceni takarékpénztár 21 éves tisztviselője. Golyót röpített a mellébe s az ólom darab nem tévesztette el a célját. A szív burkot szakította fel és így igen kétséges hogy életben marad. Hanke Zoltán öngyilkossága előtt a Magyar Király kávéházban mulatott. Éjfél után egy két órájában tért özv. édes anyjának Szent Anna utca 9. szám alatt lévő lakására. Előzőleg megkérte egy barátját, hogy keresse fel egy negyed óra elmúltával. — A barát tényleg meg is jelent lakásán, ekkor Hanke Zoltán már a szoba padlóján hevert hatalmas vértócsában. Jobb kezében egy 6 milliméteres revolvert szorongatott. A melléből patakzott a vér. A lövés zajára a házbeliék elősiettek és előhívtak egy legközelebb lakó orvost, a ki a sebet kimosta és beszállította a kórházba. Hanke Zoltánt a szerelem kergette a halálba. Állítólag az éjszaka egyik félig meddig tündöklő csillagába volt szerelmes, de a leány nem viszonzta a fiatal ember komoly érzelmeit. Ez érlelte meg benne a halál gondolatát. Tervéről nem szólt senkinek, még csak sejteni sem lehetett, hogy ennyire a szívére vette a mulató leány könnyörtelenségét. Mint a késő éjjeli órákban értesülünk Hanke Zoltán állapota igen válságos, de az orvosok mindazonáltal azt hiszik, hogy megmenthetik az életnek, ha valami komplikáció nem következik be.

— **Értesítő.** Megjelent „A debreceni kereskedelmi tanintézet jelentése az 1904-05. iskolai évről.” A gondallal összeállított értesítőt Szójka Gyula igazgató szerkesztette. A debreceni tanintézetek értesítőit együttesen fogjuk ismertetni.

— **Uj távirda.** A nagyváradi posta igazgatóság közli velünk, hogy Nagy-Csere községben táviró hivatalt létesített.

— Öngyilkosság a szanatóriumban.

Tegnap este egy református lelkész öngyilkosságot követett el egyik fővárosi szanatóriumban. Kiugrott az ablakon és nyomban meghalt. Az öngyilkos Török József maros-

vásárhelyi születésű 45 éves nős református lelkész. E hónap 12-én jött a fővárosba Ócsáról a feleségével. Súlyos, gyógyíthatatlan gerincagybajban szenvedett. A felesége ápolta a szanatóriumban is. Folyton együtt voltak, egy szobában laktak. A lelkészt Donáth tanár kezelé, aki megmondotta Töröknek, hogy a férje baja gyógyíthatatlan. A lelkész azonban erről semmit sem tudott. Tegnap este együtt vacsoráztak, azután a kertre nyíló ablak mellé ültek. Török egyszerre odaszólt a feleségének, hogy vegyen ki a szekrényből egy zsebkendőt. Amíg az asszony magára hagyta, Török keresztül ugrott az ablakon és fejjel zuhant a kert kövezetére. Nyomban meghalt. Valószínű, hogy pillanatnyi elmezavarásban követte el az öngyilkosságot. Holttestét a törvényszéki orvosi intézetbe vitték. A lelkésznek három gyeemeke van Ócsán. A legidősebb gimnáziumi tanuló.

— **Pótközügyülés.** A debreceni ipartestület és betegszélyző pénztár e hó 30-án az iparos otthon helyiségében pótközügyülést tart. A pótközügyülésnek néhány igen fontos és elodázhatatlan tárgya van.

— Orosz menekültek Budapesten.

Tegnap reggel száztizenöt orosz zsidó érkezett Budapestre a keleti pályaudvaron Oroszországból. Pavlik rendőrfelügyelő azonban nem engedte őket a városban letelepedni és tovább utaztak Bécs felé.

— Tűz a vidéken.

A szomszédos Egyek községben — mint lapunknak jelentik — tegnap tűzvész pusztított. Homonnay András odaváló gazda háza égett le. A tűz is neretlen okból keletkezett s csak nagy erőfeszítések után sikerült megakadályozni, hogy az egész utcásor le ne égett. A kár jelentékeny.

— Szélhámos odesszai menekült.

Budapestről írják: A napokban egy fiatal ember állított be Farkas Géza gyümölcsáros Uj utca 43. számú lakásába, ahol elmondta, hogy odesszai menekült, nincs szállása, nyújtson neki menedéket. Farkas szállást adott az ifjunak, aki valószínűleg rémséket mondott el odesszai élményeiről. Reggel, amikor Farkas felébredt, észrevette, hogy az odesszai menekült eltűnt és magával vitte 40 korona készpénzt és 500 koronát érő ékszerét. A rendőrség nyomozza a szélhámost.

— A szesz hatása a látásra.

Grosz Emil egyetemi tanár, a budapesti szemészeti klinika vezetője „Az alkoholizmus” című lapban ezt mondja az iszákosságnak a látásra gyakorolt hatásáról: Régi tapasztalás, hogy az alkoholisták kötőhártyája vérbő, hogy szemük könnyezik. De sokkal nagyobb veszedelem fenyegeti az embert az alkohol részéről azáltal, hogy magát a látást támadja meg. Sokkal gyakrabban, mint általában hiszik. Nem is említve a szervezet azon betegségeit, melyek az alkohol mérge alatt kifejlődve, közvetve rontják meg a szemet, a szesz közvetlenül is megtámadja a látóideget. Különösen a koncentrált szesz, a pálinka az, amely hasonlóan a nikotiában dus dohányfajtákhoz, valószínűleg megmérgezi a látás idegét. Nagy forgalmu szemaklinikákon évente százával jelennek meg a betegek, kik azt panaszozzák, hogy látásuk lassan fogy és pedig mindkét szemükön egyforma mértékben. Alkonyatkor még jobban látnak, de napfénybe elkáprázik a szemük. Rendesen 50—60 éves emberek azok, akik az alkohol végzetes hatása ilyen módon nyilvánul. Karöltve a másik méreggel: a nikotinnal, annyira megronthatja a látást, hogy az már a járás-kezelésre is alig elégséges. De ha a baj kezdetén a beteg meghallgatja a szakértő orvos tanácsát, s teljesen tartózkodik alkoholtól és

nikotintól, visszatér a látás, munkaképessé válik. De ha a kedvező időpontot elmulasztja — menthetetlenül megvakul.

— Oroszlánvadászat, mint üzlet.

Az üzleti élelmesség már az afrikai sivatagokba is benyomul és elűzi onnan a romantikát. — Az afrikai oroszlánvadászat már nem lesz többé az a rettenetesen veszedelmes vállalkozás. Angliában, ugyanis, egy nagy részvénytársaság alakult amely duvadak vadászatának rendezésével foglalkozik. A prospektusát már kibocsátotta. Csábító hangon mondja el a prospektus, hogy mily könnyen minden veszedelem nélkül lehet a legveszedelmesebb vadakat agyonlőni. Aki egyedül akar vadászni, annak három hónapra 40.000 koronát kell lefizetnie. Egy 3 tagú társaság 80.000 koronáért lövöldözheti a sivatag urait. A nimródí szanvedélyek azonban korlátokat is szabtak. Nevezetesen, két him elefántnál, két zebránál és két niusi lónál senkinek sem szabad többet lőni. A nőstény-elefántokat egyáltalában nem szabad többet bántani. Viszont oroszlánokat, leopárdokat és krokodilokat tetszés szerint szabad pusztítani.

— **Halálozások.** A debreceni anyakönyvi hivatalnál tegnap a következő halálozásokat jelentették be: Koroknai Erzsébet, Berta Mihály, Rácz Lajos és Jeney Béla.

— **Az osztálysorsjáték húzása.** Az osztálysorsjáték tegnapi húzásán a következő nagyobb nyereményeket húzták ki:

80.000 koronát nyert: 27665.
10.000 koronát nyertek: 52569, 53535, 82978.

5000 koronát nyert: 82616.

1000 koronát nyertek: 18091, 21843, 80837, 97356, 98966, 109415.

500 koronát nyertek: 42, 822, 1672, 5179, 8587, 9091, 9964, 10268, 12268, 12742, 12884, 15960, 17510, 18094, 24495, 25038, 26220, 28681, 27613, 30073, 109128, 30291, 33122, 34222, 36728, 37131, 37344, 39934, 47144, 49754, 52879, 54804, 57472, 58945, 60547, 62193, 62253, 63983, 70087, 75606, 79551, 78171, 79292, 80420, 85002, 93537, 105096.

— **Kartész vagy vincellér állást elfogad** Buska György Piac utca 29. sz. a.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképfelvételek a műterem kapubejáratánál levő rakatban.

— **Fontos cséplőgéptulajdonosok részére !!** A 7359—1903. magy. kir. belügy-miniszteriumi rendelet értelmében minden cséplőgéptulajdonos köteles az első segítségnyújtáshoz szükséges kötszerekkel felszerelt mentőszekrényt készletben tartani. Keleti J. orvos sebészeti mű- és kötszergyáros Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. ajánlja a 288. sz. Cséplőgép-Mentőszekrény elnevezés alatt a fenti min. rendeletnek minden tekintetben megfelelő keményfa-szekrényben elhelyezett berendezést. Ara csomagolással együtt K. 29. Legelőnyösebb bevásárlási forrás vit szonteladóknak. Saját hazai gyártmány.

— **Használja a híres Hajdusági padrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszerű gyógyszerár.

— **Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

TAVIRATOK.

József főherceg utóda.

Bécs, jul. 18. A király Klobucsár Vilmos lovasági tábornokot a magyar honvédség főparancsnoki ügyeinek ideiglenes vezetésével bizta meg.

Az orosz forradalom.

Pétervár, jul. 18. A kormány hivatalos lapban közleményt ad, melyben többek közt a következők állanak. A tífiszi vasuti műhelyek orosz munkásai, számszerint ezerek

az agitátorok rendszeres üldözésének céltáblája voltak a városi zavargások alkalmával. 14-én gyáva merényletet követtek el a munkások ellen, kik ellenszegültek a forradalmiak üzelmeinek. Reggel 8 órakor husz munkás betegedett meg, akik először élvezték a nékik készített teát. Valamennyin mérgezési tüneteket észleltek. 10-en közülök meghaltak, míg mások súlyosabban megbetegedtek. A tea főző edények fenekén arsenikumot találtak.

Varsó, jul. 18. Lodzból jelentik, hogy a katonaság újra fellázadt. A legénység a tisztek parancsait nem teljesíti és megtámadja a felebbvalókat. A tisztek ma több zendülő katonát agyonlőttek.

Pétervár, jul. 18. Kronstadtól érkezett jelentések szerint a matrózok fellázadtak. A kozák csapatok több matrózt megöltek.

A háború.

London, jul. 18. A Standard jelentése szerint a japánok 125 mérföld hosszúságú stratégiai vasuti vonal építésére szükséges teljes anyagot és 3000 kullit raknak partra. A Sachalinban lévő japán haderő teljes száma 14.000 fő.

London, jul. 18. A Standard jelenti Shanghaiból: A császár parancsára Csui Csuhat magasrangú hivatalnokkal külföldre megy a külföldi politikai rendszerek tanulmányozására.

Washington, jul. 18. Az orosz japán béke tárgyalások valószínűleg meghiusulnak, mert Witte tehatalma nagyon is korlátozva van. Hír szerint a japánok a béketárgyalás megkezdése előtt a Wladivosztokat bombázní fogják.

Gueryn visszatérése.

Páris, jul. 18. Giti Gueryn, kit a felső bíróság elítélt, visszatért Párisba, mert a mi nap kegyelmet kapott. A Seine Departement royalista bizottságai Buffet és Lur-Saluces gróf tiszteletére összegyűltek. A gyűlés az Orleansi hercegnek újból kifejezte hűsége és odaadása érzelmeit.

Leégett vármegyeháza.

S. A. Ujhely, jul. 18. Itt ma ismét óriási tűzvész pusztított. A tűz több utcát pusztított el és veszedelemnek martalékkává lett a Zempléni vármegye székháza is.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 18.

Buzakinálát és vételkedv jó. Bágyadt irányzat mellett 28.000 métermázsa került forgalomba, régi buza 5 fillérrel olcsóbb, új buza változatlan áron. Egyébb gabonanevek közül tengeri és zab szilárd, rozs 5-10 fillérrel olcsóbb áron. Idő: meleg.

Buza októberre	15.60-62.
" 1906. áprilisre	16.60-18.
Rozs októberre	12.78-80.
Zab októberre	11.56-58.
Tengeri júliusra	15.28-38.
" 1906. júliusra	10.96-98.
Repece augusztusra	24.30-50.

Krajlevics Lázár parancsnok.

Irta: Békefi Antal. 4

Az Astra gyászolva pihent a kikötőben és az embereit sorban szőlített a bíró elé.

Az első: Milassano Ibald másodkapitány. Megdobbanással szólott jó barátjának pusztulásáról. Elmondta a szomorú hajnal részleteit. Krajlevics fél 2 óráig volt a parancsnoki hidon. Nem tud az eltűnés körü-

ményeire vonatkozólag utbaigazítást adni. Krajlevics hű első katonája volt a nagy hajónak, amelyet 11 év óta vezetett. Minden embere szerette. Mint a jó tisztet a katonái. Fiainak tartotta a hajó munkásait. Senkire nem gyanakodhat.

— Nem volt valaki a hajón titkos ellensége?

— Tudtommal nem volt köztünk haragosa. Mondom, mindenki szerette Krajlevicsot.

— Hát — kérde tovább a bíró — meg tudná-e mondani kapitány ur ki volt az eltűnt parancsnok legmegbízhatóbb bizalmasa a hajón?

A kapitány gondolkozott és mondá:

— Bizalmasan voltam magam is vele. Szerette a kis Gypon, meg a kis görögöt.

— Ki az a kis görög?

— Hajóinas volt. A parancsnok mint kis fiut vette föl a hajóra egy görög szigeten. Nem volt annak serkije. Ott nőtt fel a hajón hű kis kutya módjára. Marko néven ismerjük. Megsiketült egy kicsit a szegény a nagy viharokban.

Semmit se tudott egyebet Milassano kapitány után következett Gypon. A vékony hajótiszt, aki kedvence volt a parancsnoknak, még ennyit se tud az eltűnés körülményeiről. Hiszen ő akkor aludt, mint egy tóka. Sirva fakadt, mikor a bíró azt a gyanuját fejezte ki, hogy a parancsnok kétségkívül büntény áldozata lett. Gypon azt nem hiszi el. Krajlevicsnak nem volt a hajón ellensége.

Kihallgatták a két gépészt, a fűtőket, az öreg Francscot. Senki se tudott világos ságot nyújtani a rejtelmes éjszakáról. Nem tudták ezek, hová lett Krajlevics Lázár? Azt mind vallotta, a tiszt urakkal együtt, hogy a parancsnok régi nagy hajóskedve egy idő óta oda lett. Nem hallották igen régen Krajlevics Lázárt harsogó nevetését a hidról. A mandolinjából is szomorú dalok repültek ki. Sokszor szilaj volt. Utóbb már veszekedett rossz kedvű. Káromkodott és verekedett. De azért nem haragudott rá senki. Mindezt elmondták az alantások, akiknek sorában most Krastov Ilia, az első kormányos, következett. Elmondta a bírónak, amit tudott.

— Maga Krastov ott volt akkor a kormánykeréknél. Beszél az urával?

— Beszéltem.

— Miről? Nézzen a feszületre. Maga bizalmas embere volt a parancsnokának. Bármi titkot tud, el kell mondania. Esküt kell vallomására tennie. Figyelmeztetem erre.

A kemény tengerészunkás így felelt:

— Esküt köt már éppen arra, hogy ne szóljak.

— A törvény parancsolja, — pattant fel a helyéről a vizsgálóbíró.

Krastov Ilia nyugodt maradt.

— A parancsnok ur jó barátsággal volt hozzám — felelt — és megesküdtem engem, hogy ne áruljam el. Hát én megesküdtem. De ha a törvény parancsolja, isten nevében, én beszélhetek. Mondhatom azonban, hogy a kis görög többet tud.

— Majd a kis görög is rá kerül a sor, — szólta a bíró. Maga beszéljen most.

Krastov Ilia vallomásában elmondta, hogy Krajlevics Lázárnak volt egy szép kedvese, aki mindig a tuniszi parton várta virággal és selyemmel. A lány rabszolgája volt, míg a hajó ott állt. Sokszor napokig a hajón élt a szép arab lány és majd meghalt a szerelmi lángban Krajlevics Lázár karjaiban. Nem egyszer hallotta, amint Miaja könyörgött Krajlevics Lázárhoz:

— Vigyél magaddal édes szép férti, szerelmes királyom...

Bolond lány volt. Királynak mondta kedvesét. Krajlevics alig bírta a karjaiból kiszakítani magát, ha válniok kellett.

A múlt tavasz óta nem találtak már többet a parton a szerelmes Miaját. Nem tudja — vallotta tovább Ilia, hogy hová lett. Senki se tudja. Krajlevics Lázár parancsnok nem szólta felőle többé. Bubánatos volt uána nagyon. És egy napon, az uton a szegény parancsnoknak az a rögeszméje támadt, hogy Miaja a tengerben uszva kísér bennünket. Kísér végig a középtengeren a görög víze kig és vissza a tuniszi partiig. Mind erősebb lett ez a rögeszméje. Meg kellett esküdöm, hogy látományáról senkinek nem szólok.

Végül elmondta a fő kormányos az utolsó éjszakát. Utóbb többször rá akarta bírni Krajlevics, hogy ereszkedjen le a tengerbe és fojtsa meg azt a rettenetes lányt, aki sokat szenvedett miatta a tengerben és mindig utána nyujtogatja a két karját. Akkor éjjel is könyörgött, de még fenyegette is, hogy fojtsa meg Miaját.

A bíró leszögegett érdeklődéssel hallgatta a vallomást. És ide ezt a kérdést tüzte:

— Mit tud a lányról?

— Félév előtt láttam utoljára a tuniszi parton.

Krastov Ilia vallomását ezzel lezárták. Utolsónak előkiáltotta az ajtónálló Facino Markot, aki sompolygott, mint egy ijedt kutya. Ilia elmenőben odasugta neki: Mindent meg kell mondani, görög, különben baj lesz.

A süket görög fiu mellé egy írnokot rendeltek, aki a bíró kérdését a fülébe kiabálta. Markó reszketett, mint aki megnyuzatás előtt áll.

— Beszéljen, mit tud Krajlevics esetéről?

A szegény kis görög tücsköt bogarat összehadart ijedtében. Krajlevics Lázárnál.

A bíró figyelmeztette Markot, hogy a parancsnok eltűnéséről beszéljen. Mit tud különösen Krajlevics és Miaja szerelmi ügyéről? Hiszen ő volt a postillon d'amourjuk. A szerelmi szolgáljuk volt a kis görög, aki vetett rájuk, felszolgált nekik, vigyázott a pásztoróráikra.

— Ezeket már tudjuk, — szögezte rá a tekintetét erős szavakkal a bíró a félős kis görögre.

(Folyt. köv.)

Nyilt-tér.

Utazásnál nélkülözhetetlen.
egészségileg megvizsgálva
Bécs, 1887 jul. 3.

Kalodonit

nélkülözhetetlen

fogtisztító szer.

A fogak tisztántartására. A fogak közt képződő ártalmas anyagok elhárítására. Üdítő hatása s ez a **kalodon** a legnagyobb sikert érte el s minden művelt államban el van terjedve.

— 1. —

Tambura — zene estély.

A **Kobza István** karmester vezetése alatt álló **Tambura Zenekar** ma és mindennap a **Váradi-utca Telegdi féle szálloda** mellett levő **vendéglőben**

nagy zeneestélyt rendez.

Mely alkalommal

nő tagok is fognak játszani.

Műsor a legszébb mélabus magyar dalokból!

Jó magyaros konyháról és jégbehűtött italokról gondoskodik és számos látogatást kér

Kemény János

vendéglős.

562—1905. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. járásbírósnak V. 91016—1905. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerin G. a comóet Carló Gastelli részére Krausz J. Bernát debreceni lakostól 183 kor. 75 fill. tőke, ennek 1904. évi május hó 10 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 51 kor. 26 fill. perköltség erejéig 1905. évi március hó 27-én bíróilag felüfoglalt és 736 kor. becsült butorokból álló ingóságok **1905. évi júliushó 24-én délelőtt 11 órakor** kezdetét veendő és Piac utca 89 szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legelőbbit i érőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debrecen, 1905. június hó 26-án.

Oláh Géza,
bírói kiküldött

ANCELOTTI MULATO

az „**Arany-bikában**“

Előleges jelentés,

Folyó hó 30-án. Pénteken lesz

Angelotti igazgatónő első fellepte.

Uj: Uj:
Az akaratos asszony“ bohózat.

Hilda és Tilda
párdalosok.

Valamint az összes szerződöttetett művészek fellepte.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek

Francia batistok

Mosó Grenadinok.

Székely férfi mosó sző-

vetek

Oriási raktára!

Feltűnést kelt!!!

18 k. helyett
csak 7 kor.

Pompás metoronir-Gloria-ezüst óra. 3 erős fedéllel, ugró borítékkal, gazdagon vésvé, pompásan járó, 3 évi jót állás mellett, utárválttel csakis

7 korona.

Uhrenf. J. könig.
Wien, VII. Westbahnes'r. 36/72.

Világhírű
Pilseni Osforrás

Debrecenben kizárólag az „**Arany Bika**“ szállóban a közönség kényelmére egy amerikai rendszerű sörhűtő épült, ami által mindennap, annak minden órájában, ép úgy mint Pilsenben teljesen friss sört szolgálnak.

Pilseni Polgári Sörfőződe

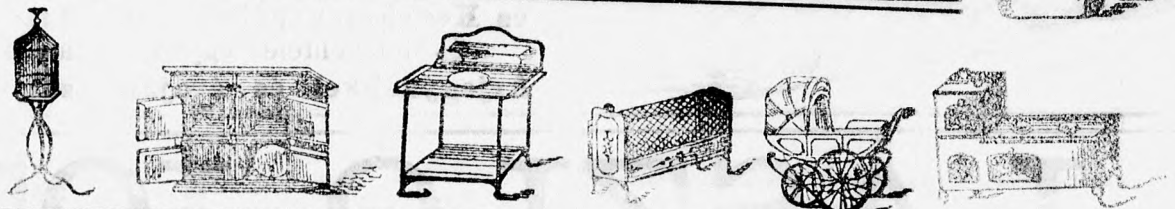
alapítottatott 1842-ben.

Toth Gyula

vaskereskedő
Debrecen, Piac-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobb minőségben a tavaszi időnyre kertészeti és gazdasági szerszámokat és felszereléseket; kerti vasbutorok, **gyermek kocsik**, fürdőkádak, jégsekreányek, vas- és rézbutorok, peronospora és kerti fecskendők, minden vas- és fémiparhoz való szerszámok, **tűskés kerítés huzalok**, építkezésekhez **vasgerendák**, vas-, porcellán-kályhák, utóbbiakhoz **multiplicátor** (hőfejlesztő) betétek. **Legolcsóbb bevásárlási forrás.**

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzalog Hitelbank nyereség sorsjegyek.
3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
3 főnyereség évenként **200.000, 100.000, 100.000 kor.**
3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében, jogot szerez, az időközi esetleges nyereségekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyereség sorsjegyre illetve nyereség jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

Nyiló virágok, csokrok, koszorúk.

Legbiztosabb és legjobb **vetemény** és **virágmagvak**at, **gyümölcsfák**, **diszcserjék**, **gömbákácfákat** és más kertészetbe vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olcsó ár és pontos szállítás biztosítottik.

Zacherlin

Nagyon segít és utól-
érhetlen fűregpusztító
Üvegekben vásárol-
juk.

Kapható:

Debrecen:

Csanak József
Crisco Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházy János
Fritsch Károly
Ganovszky Lajos
Gőzezy István
Havas József
Jósa és Jóna
Kertész Nándor

Klein Ignác
Kohn Henrik
Komlóssy Lajos
Kontsek Géza
Kernhoffer József
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Neumann Nándor
Parti Ferenc
Rickl Antal József

Róth Antal
Tóth Kálmán
Várray József
Gőzezy István
Böszörményi István
Molnár Jenő.
Kornhoffer József
Kertész Miklós

Berettyóujfalu:
ifj. Weiszberger Ignác
Érmihályfalva:
Grósz Hermann

Lévay Vince
Pollák Mária

Hajduböszörmény:

Gemeinbeck József
Tulogy Ferenc

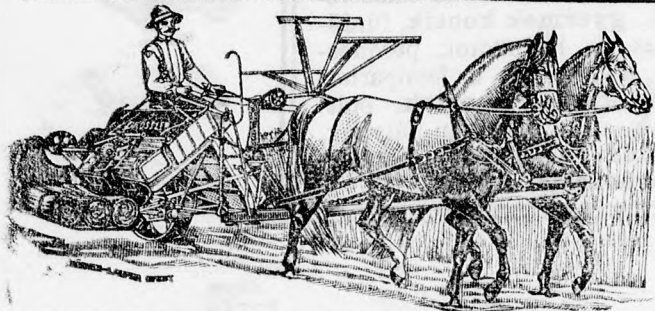
Hajdunánás:

Körner Lola

Tiszafüred:

Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weismann József

kereskedőknél.

Drössler Károly

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár Budapest VI, Váci-körút
59. — SZÁLLIT: Magánjárákat, Locomobilokat, teljes Gőzcsepítő-
készleteket, Gőzekekészleteket, „Milwaukee“ Fűkaszológépeket, Arató
és Kévekötgépeket, legújabb szerkezetű „Rákóczy Drill“ vetőgépeket
és mindenféle egyéb gazdasági gépet szolid és tartós kivitelben.
Árjegyzékkel és árajánlással kívánatra díjmentesen szolgálunk

LÁSZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,

folyóiratok,
ÁRJEGYZÉKEK,

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BALI MEGHIVÓK,

TÁNCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG“

pol. napilap,

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsrajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a

„SZABADSÁG“
részére

jutányosan felvételnek.

A „SZABADSÁG“

a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 kor.
Negyed évre 5 kor.